

Vores historie.

Skrevet af: Anja Marie Lauesen

Forsorgens historie. Første del af Vores historie.

Indledning:

Handicappede og udviklingshæmmedes historie er ofte blevet beskrevet, som et sort hul i den samlede Danmarks historie. Jeg synes dog, at det er en spændende periode, og jeg har derfor valgt, at belyse den set fra de handicappede og udviklingshæmmedes egen vinkel.

I første del, dog lidt generelt om de store anstalter.

Hvem var Christian Keller?

Christian Keller blev født 19.10-1858 i Kbh. Han blev student i 1875 og tog efterfølgende medicinsk embedseksamen i 1883. I 1884 blev han forstander på Kellerske åndssvageanstalt i Kbh.

Samtidig passede han sin private praksis på Nørrebro. I

henholdsvis 1886 og 1888 blev Christian Keller medlem af

kommissionen til omordning af Åndssvageanstalterne og her blev han den bærende kraft. Med den nye lov af 26.3-1898, blev der planlagt en ny anstalt i Jylland, den blev placeret i Brejning. Christian Keller blev ledende overlæge på Brejning i 1900 og fik stedet til at fremstå som et kollektiv med eget landbrug, gartneri, bageri og vandværk. Senere blev der oprettet flere afdelinger bla. på Livø, Sprogø og i Ribe. Christian Keller tog sin afsked i 1932.

For at belyse livet på de store anstalter, har jeg lavet et interview med Sytter Kristensen, formand for L.E.V.

Hvorfor skulle man gemmes væk?

Der var to årsager til, at udviklingshæmmede blev gemt af vejen, den ene var, at man ville beskytte de udviklingshæmmede mod samfundet og samtidig beskytte samfundet mod de udviklingshæmmede. Man var bange for, at hvis de ikke blev styret og var for mange sammen, ville de danne bander og lave kriminalitet.

Hvad var tanken bag de store anstalter?

Tanken var, at man ville sortere dem fra der kunne arbejde og dem ville man helst sende videre ud på bondegårde, til smedemestre eller i huset i byen hvis man var pige. Og så var der dem tilbage som ikke kunne noget de skulle bare gemmes væk og have det godt, få mad og en seng, at sove i.

Hvor mange anstalter var der rundt om i landet?

Der var omkring 7 – 8 stk. rundt om i landet, 4 – 5 i Jylland og 3 på Sjælland og en i Rødby. Var der nogen anstalter der var bedre end andre?

Det var lidt et spørgsmål om hvem der var overlæge på den enkelte anstalt.

Der var stor forskel op gennem tiden. Da det var overlægen der bestemte hvordan man blev behandlet. Særligt i de sidst år var der stor forskel på hvordan man blev behandlet.

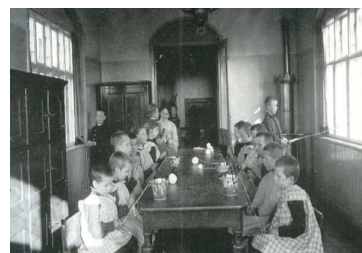

Hvilke var de værste?

Det afgang lidt af i hvilken forbindelse det handlede om. Fek. var der stor forskel på, hvor ofte familien måtte komme på besøg. Alle steder blev der brugt fiksering med bæltter og muffer.

Hvordan var det at bo på anstalterne?

Anstalterne var jo opdelt i mandeafdelinger, kvindeafdelinger og børneafdelinger og så måtte man ikke besøge hinanden, kvinder og mænd måtte ikke besøge hinanden. Og man kom ikke meget ud, det var lige som nogle små landsbyer, det kunne ske, at man kom på udflugt en gang om året. Man holdt sig inden for det hus, hvor man hørte til. Og så var der sovesale, der var ikke plads til ret meget privatliv. Der er nok opstået mange venskaber, men der var også mange der var ensomme.

Hvordan blev man behandlet på anstalterne?

Nogen steder blev man behandlet ordentlig nok, forstået på den måde, at der blev talt ordentligt til en, andre steder var tonen mere hård, her blev man ikke regnet for noget og der blev talt ned til en. Man kunne opleve, at man fik en nedværdigende behandling.

Hvordan havde beboerne det med hinanden?

Det var der stor forskel på, nogen blev venner mens andre var mere ensomme. Man boede jo mange sammen og derfor blev man også ofte uvenner, mens nogen havde det rigtig skidt fordi de var blevet revet væk fra deres familier. De der havde det værst, kunne være udfarende og havde det derfor svært med de andre.

Hvordan havde beboer og personale det med hinanden?

Der var ikke den tætte kontakt mellem beboer og personale som vi kender i dag. Den gang var det personalet som lagde linjen for hvordan man havde det med hinanden. Der var helt klart et heraki forskel mellem beboer og personalet.

Hvordan havde personalet det med hinanden?

Der var også et tydeligt heraki mellem de forskellige personale grupper, først var der en afdelingsleder og en stedfortræder, så kom assistenterne, elever og de ufaglærte. Der var også ansat overlæger, og lærer og mange andre. Mellem de forskellige personale grupper var der tydelige heraki forskelle.

Hvad skete der da anstalterne blev lukket?

Anstalter blev jo ikke lukket sådan en to tre, de blev lovgivningsmæssigt lukket. Man lavede selvstændige institutioner i de gamle anstalter.

Det er gået meget langsomt med at nedlægge de store anstalter, det var jo i 1980, det er jo over 30 år siden. Man flyttede ud i bofællesskaber og lignende, der er i dag mange modeller til hvordan man kan bo sammen.

Der er også mange der har boet på de store anstalter der i dag bor i egen lejlighed.